

HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

Oplag: 19.600

Nr. 1

15. Januar

69. Aarg.

UDGIVET AF DET DANSKE HEDESELSKAB

1948

RIMAS

Briketpressere
Formbrændselspressere
Formtørvspressere
Ælteværker
Originale Reservedele
leveres omgaaende fra Lager

RINGSTED JERNSTØBERI & MASKINFABRIK A/S

Andels-
Klædefabriken

Grindsted

Telefon 20

Jordbrugskalk.

Pulv. Kridt.

Gug Kalkværk A/S,
Gug ved Aalborg.

Alle Henvendelser
bedes rettet til

Salgskontoret:
Elmeallé 2, Hasseris, Aalborg.
Telefon 2908.

Anvend Tørvestrøelse ved Dræning...

Paa Jorder med lintsandet Undergrund kan en Tilсандing af Drænrørene forebygges ved Anbringelse af et Lag Tørvestrøelse („Hundekød“) omkring Stødfugerne, ligesom Tørvestrøelse med Fordel benyttes ved Dræning i stiv Lerjord. Spørg Hedeselskabet.

**Mejeriernes og Landbrugets
ULYKKEFORSIKRING**

Telefon 14350
Gensidigt Selskab

Reventlowsgade 14
København V.

Ansvarsforsikring

Automobilforsikring

TRÆLØSE PR. HERLUFMAGLE — TLF. SKELBY 83
Under Kontrol af Sydsjællands Planteavlsudvalg

Danatex Træfiberplader

100 % dansk — mod Kulde, Fugt og Lyd

AXEL PRIOR Akts.

A/S L. HAMMERICH & Co.

Bredgade 33 - Centr. 23
København K.

Grønnegade 57-59 - Tlf. 7050
V. Ringgade - Aarhus

Ellidshøj Kridt- & Kalkværk

v/ C. M. Christensen, Aarhus

Telefon Ellidshøj 4 og Aarhus 7312

Fabrikation af Jordbrugskalk samt Foderkridtmel

Røde

Drænrør

fra 2"-12" haves
altid paa Lager.
Forlang Tilbud.

» **Sofienlund** «
Teglværk.

Telefon 10 Ulstrup.

**Skive
Discontobank**

Kontortid 9-12 og 2-5

Filial i Haderup

Aarhus Privatbank

Stiftet 1871

Aarhus: Hovedkontor
København: Nygade 1

Aktiekapitalen ca. 17. Mill. Kr.

**Jordbrugskalk
Mergel**

„Sct. Knuds Gaard“
ODENSE . Telf. 38 (5 Lin.)

TAANUM
TEGLVÆRK
RANDERS

PRIMA DRÆNRØR
2" — 16"

Telefon 21 Taanum

Tegn Annonce i
Jydsk Telefonbog

Jydsk Telefon-Aktieselskab
Aarhus

Brug **RANDERS
RØR**

Teglværkernes
Salgskontor

Esbjerg
Telef. 265-546

DRÆNRØR

2" — 15"
Mursten . Tagsten

L. KRISTENSEN
REMINGTON OG REMTOR
SKRIVEMASKINER

DANMARKS ÆLDSTE
SKRIVEMASKINE-FIRMA
FREDERIKSBERGGADE 1 A
KØBENHAVN K.

**Kaas-
Briketter**

Hovedforhandler:

Nordjyllands
Kulkompagni
Nørresundby
Telefon 4227 - 4228

Fabrik: Kaas
Telf. Kaas 11

SKOVFRØKONTORET

JOHANNES RAFFN & SØN NORMASVEJ 21 · KØBENHAVN-VALBY · TELF. VALBY 3

Leverer alle Arter Skovfrø efter forudgaaende Undersøgelse ved Statsfrøkontrollen i København samt med nøje Angivelse af Proveniensen. — Prislister sendes paa Forlangende.

FRØKONTORET
(for undersøgt Markfrø)
— Grundlagt 1887 —
KOLDING
Telefon 43

A/S Skive Markfrøkontor
Grundlagt 1896
Telefon 94 Skive
FRØAVL - FRØHANDEL

PALUDANS
PLANTESKOLE
- - KLARSKOV - -
130 Tdr. Land

Skovplanter,
Hæk- og Hegnsplanter,
Allétræer

Forlang Prislister
TELEFON KLARSKOV NR. 9

**Herning Hede-
& Discontobank**

10-12¹/₂, 2¹/₂-5
Telefon 5 . 273 . 720

Brostrøms
Planteskole

VIBORG
ved C. Nielsen
Telefon 42

leverer alle
Planter for Have,
Mark og Skov

Haardføre og veldrevne
Arter for ethvert Formaal

Hulkjærhus
Planteskole

RØDKJÆRSBRO
Telefon Ans 25

Planter til Skove,
Læhegn og Haver

A/S SØNDERJYDSK
FRØFORSYNING

Frøavl & Frøhandel
Aabenraa
Telefon 3047

Randers
Planteskole

v. Petri Petersen
Telefon 423

Alt i haardføre
og veludviklede Planter
til Have Mark og Skov

AKTIESELSKABET

SKARREHAGE MOLERVÆRK

Frøavlscentret

HUNSBALLE

Holstebro · Tlf. 353
Frøavl og Frøhandel

Rødkjærsbro Cementwarefabrik
ved I. T. BIRK · · · · · Telef. Rødkjærsbro 14

Fører kun mærkede Varer.
Alle Arter Betonvarer til Afvanding og Kloak føres.
FORLANG TILBUD

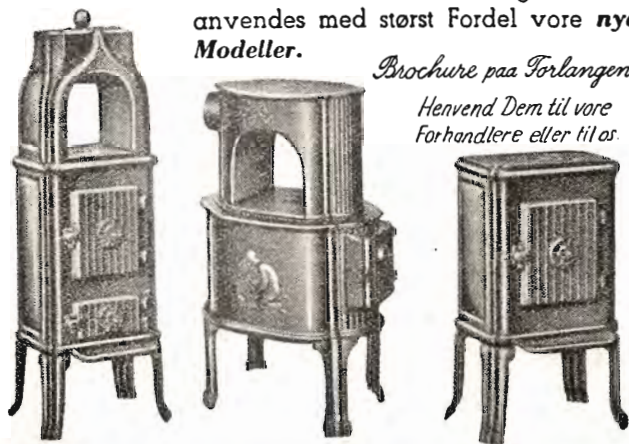
Trifoliums Frø
giver stor Høst.

RIBE Brændeovne og Tørveovne

Til indenlandsk Brændsel og Briketter anvendes med størst Fordel vore nye Modeller.

Brochure paa Forlangende

*Henvend Dem til vore
Forhandlere eller til os*

A/S RIBE JERNSTØBERI · RIBE
GRUNDLAGT 1848 · TELEFON 261 & 262

**Brunkul
Mergel
Kalk**

H. Theut

VIBORG · Tlf. 1560 · 1559

A. Philipsen & Co.

Viborg

Maskinanlæg · Automobileer
Telefon 173—174

Elektriske Anlæg, Vandværksanlæg

**Viborg Andels-
Svineslagteri**

vore Udsalg bring. i Erindring
Telef. 137 og 779

**TIL ALLE SLAGS
BYGNINGER**

DANSK

ETERNIT

TAG- OG VÆGBEKLÆDNING

DANSK ETERNIT FABRIK A/S
AALBORG
SALGSKONTOR: OTTILIAVEJ 18
KØBENHAVN VALBY
TELEFON: CENTRAL 3785

Handelsbanken i Viborg

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank

Kontortid: 9—15
Telefon 1500 (5 Linier)

Kontor i Karup

**Viborg Byes og Omegns
Sparekasse**

Telefon 1400 (3 Lin.)

Sct. Mathiasgade 68
Kontortid: Kl. 9—15

STRYG elektrisk...

Det gensidige Forsikringselskab

Dansk Plantageforsikringsforening

tegner Forsikring for Genplantningsværdien for Naaetræs-plantager overalt i Danmark. — Indskud een Gang for alle 1 Kr. pr. ha, dog ikke under 1 Kr. Aarlig Præmie pr. ha 20 Øre, dog ikke under 100 Øre. Vedtægter og Indmeldelsesblanketter faas ved Henvendelse til

FORENINGENS KONTOR I VIBORG

Viborg Papir-Comp.

Papir & Papirvarer en gros.
Bogtrykkeri.
Kontorforsyning.

Sct. Mathiasgade 31—33.
Tlf. Viborg 802—803.

SPRIT
til teknisk Anvendelse.

Hedeselskabets

Tidsskrift

Nr. 1

15. Januar 1948

69. Aarg.

Indtrædende Medlemmer indtegnes hos Selskabets Forretningsførere. Medlemsbidraget er enten årlig mindst 5 Kr. eller en Gang for alle mindst 100 Kr. Større Bidrag modtages gerne. Tidsskriftet udgaar ca. 16 Gange årligt og sendes uden Vederlag til Selskabets Medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets Hovedkontor, Viborg. Annoncepris 40 Øre pr. mm. Oplag 19,600 Eksemplarer.

Indhold: En Hilsen. — Ved Aarsskiftet. — Hedeselskabets Bestyrelse. — Foreløbig Meddelelse om Forsøg med kunstig Vanding af Landbrugsafgrøder. — Nye Virkefelter ved Hedeselskabet. (Sluttet.) — Legatuddeling i 1947. — Hedeselskabets Forretningsførere. — Fra Plantningsforeningerne. — Fra Hedeselskabets Grundforbedringsvirksomhed. — Understøttelsesfondet for Hedeselskabets Tjenestemænd. — Mindre Meddelelser.

I Anledning af Aarsskiftet har Formanden for Bestyrelsen overbragt Hans Majestæt Kongen, Hedeselskabets høje Protektor, Selskabets bedste Ønsker for 1948.

Hans Majestæt bad Formanden hilse og takke Hedeselskabet for Trofasthed mod vor gamle Konge og bringe Medlemmerne de bedste Ønsker for det nye Aar.

VED AARSSKIFTET.

Det kan siges med Bestemthed, at Gennemførelsen af de Arbejder, hvormed Hedeselskabet bistaar det danske Landbrug og Skovbrug, giver store Muligheder for øget Produktion og dermed øget Eksport — omgaaende eller paa lidt længere Sigt — og alle disse Arbejder er derfor særdeles vigtige Led i Bestræbelserne for Landets Genopbygning. Hedeselskabets Arbejde har ogsaa i 1947 paa alle Omraader været omfattende, selvom det paa mange Maader har været hæmmet og ikke er udført i det Omfang, Landbruget har ønsket.

Landets Skove og Plantager har, som det vil være almindelig bekendt, lidt stærkt under de haarde og uundgaaelige Indgreb, Kri-gen har medført.

Den samlede Vedproduktion vil blive væsentlig mindre i de kommende Aar, og dette Faktum vil blive meget føleligt for Samfundet, saa meget mere som Behovet for Træ navnlig til Byggeri er større end nogensinde før. — Om nogen betragtelig Stigning i Importen af Træ synes der ikke at kunne næres berettigede Forventninger.

Det maa derfor beklages, at de bevilgende Myndigheder har fundet Anledning til at forringe Vilkaarene for Anlæg af nye Plantager ved Formindskelse af Tilskudene, saaledes at ialt Fald private Plantageejere maa ventes at ville plante væsentlig mindre i de kommende Aar.

Samme uheldige Virkning har forøvrigt den Prispolitik, der er ført overfor Plantageejerne og som har medført, at de økonomiske Vilkaar for Plantagedrift i Dag er langt ringere end ved Krigens Begyndelse.

Aldrig har der vist som nu været Grund til at ønske Skovarealet udvidet og Vedproduktionen forøget og man maa derfor haabe, at Myndighederne, inden uoprettelige Skader er sket, vil indse, at der maa træffes saadanne Forholdsregler, at Skovbrug igen kan blive et lønnende Erhverv.

Uanset de vanskelige økonomiske Forhold har Hedeselskabet og Hedeskovbruget i det hele taget dog efter bedste Evne bidraget sit til at tilfredsstille Landets store Træbehov.

Med Hensyn til Hedeselskabets Læplantningsvirksomhed er der i det forløbne Aar sket det, at Traktorer med Held er sat ind til Afløsning af den manuelle Arbejdskraft. Det vil hurtigt vise sig, at Arbejdet derved kommer i en bedre Gænge, idet Arbejdet udføres ligesaa godt, langt billigere og i væsentlig hurtigere Tempo end hidtil.

Indenfor Grundforbedringsvirksomheden har der været en glædelig Udvikling i Mergelarbejdet, der jo blev standset under Kri-gen. Mange nye Mergelselskaber er i Aarets Løb organiseret og store Mængder af Mergel og Jordbrugskalk transporteres paa Tra-fikbanerne. Det er i høj Grad ønskeligt, at denne Udvikling fort-sættes, da dette vil være af overordentlig stor Betydning for Land-brugsproduktionen.

Dræningsarbejdet har fortsat været af meget stort Omfang, dog lidt mindre end forrige Aar bl. a. som Følge af Mangel paa Drænrør.

For Landvindingsarbejderne er der i Aarets Løb givet en Række Dispensationer fra Arbejdsministeriets Bekendtgørelse af 19. Marts 1946 om Standsning af bl. a. Landvindingsarbejder, og det har der- for været muligt at videreføre disse Arbejder og ogsaa for en stor Del af dem at afslutte Arbejdet i Marken, selv om det, at der som Forudsætning for Dispensationerne i de fleste Tilfælde er blevet forlangt, at der anvendtes langvarig Arbejdsløse til Arbejdet, i no- gen Grad har stillet sig hindrende for Arbejdernes Fremme. Ar- bejdsministeriets Bekendtgørelse af 9. December 1947 om Ophæ- velse af ovennævnte Bekendtgørelse af 19. Marts 1946 vil bevirke, at de paabegyndte Arbejder, hvor det ikke før har været muligt at faa Dispensation, nu har Chance for at blive afsluttet. Derimod skal der særlig Tilladelse til at iværksætte Arbejder, der ikke er paabegyndt, ligesom der kræves Materialebevilling for i det hele taget at paabegynde et Arbejde. Bortset fra et enkelt Arbejde er der i Aarets Løb kun godkendt Landvindingsarbejder til Optagelse paa Beredskabsliste.

Med Hensyn til Landvindingsarbejder lægges der efter Hede- selskabets Mening for lidt Vægt paa den samfundsmæssige Betyd- ning, der ligger i disse Arbejders produktionsskabende Virkning, idet man baade ved Bekendtgørelse af 19. Marts 1946 og ved kun at op- tage disse Arbejder paa Beredskabsliste har placeret dem som Be- redskabsarbejder, i Modsætning til bl. a. Grundforbedringsarbejder, der er af ganske samme Karakter.

Ogsaa i det forløbne Aar har Hedeselskabet kunnet glæde sig over en betydelig Tilgang af nye Medlemmer, og Selskabet har Grund til at takke Forretningsførerne og Tillidsmændene for deres store og gode Arbejde for Hedeselskabet.

I Aarets Løb er Selskabets Vedtægter blevet moderniseret, bl. a. saaledes at alle Landets Amter nu har Medlemmer i Hedesel- skabets Repræsentantskab, en Ændring der var naturlig og rigtig efter det Omfang, Selskabets Arbejde har faaet ogsaa i Amterne paa Øerne.

Hedeselskabet takker alle, der i det forløbne Aar har støttet Sel-

skabets Virksomhed og udtaler Ønsket om, at vort Selskab i 1948 maa faa Lov til at gøre en god Indsats til Gavn for vort Land.

Chr. Lüttichau.

Niels Basse.

Hedeselskabets Bestyrelse.

Ved Aarsskiftet er fhv. Folketingsmand, Redaktør *A. C. Mortensen*, Viborg, og Landstingsmand *Johs. Kr. Johansen*, Løgstrup, udtraadt af Hedeselskabets Bestyrelse, hvor de henholdsvis siden 1932 og 1935 har repræsenteret Landbrugsministeriet.

A. C. Mortensen.

Johs. Kr. Johansen.

Naar de to Mænd nu paa Grund af Alder fratræder dette Hverv, som de begge gennem en lang Aarrække har varetaget med varm Interesse, vil det blive modtaget med Beklagelse.

I de vanskelige Aar efter 1932, hvor saa mange store Spørgsmaal har optaget Hedeselskabets Ledelse, saaledes vigtige Spørgsmaal af administrativ Karakter og Arbejdet med Tilrettelægning og Gennemførelse af de Opgaver, som Kravene om øget Beskæftigelse og Produktion med de deraf følgende Love, stillede til Hedeselskabet og som medførte en voldsom Udvikling af Selskabets Virksomhed paa næsten alle Omraader, har *A. C. Mortensen* og *Johs. Kr. Johansen* været stærkt udnyttet i Hedeselskabets Tjeneste.

I overordentlig mange Forhold har de to Bestyrelsesmedlemmers

Indflydelse, Erfaring og Arbejdsevne været af stor Værdi for Hedeselskabet, saaledes at der i alle Aarene har staaet Respekt om deres Indsats. Det gik dem, som det er gaaet andre, der fik Hedeselskabets Arbejde og Opgaver paa nærmere Hold. Arbejdet for at øget Landets Produktion, skabe nye Hjem og bedre Levevilkaar for Mennesker tog dem, og de blev varme Talsmænd for Hedesagen og for Hedeselskabets Gerning.

Den 4. Januar fyldte Landstingsmand Johansen 70 Aar, og der blev i den Anledning vist ham megen Opmærksomhed. Desværre har Landstingsmanden maattet tilbringe et Par Maaneder paa Viborg Sygehus, men er dog nu atter i sit Hjem og vil forhaabentlig snart have overstaaet sin Sygdom.

Niels Basse.

Foreløbig Meddelelse om

Forsøg med kunstig Vanding af Landbrugsafgrøder.

Nedenstaaende har Redaktionen modtaget fra Botaniker *N. C. Nielsen*, der er Formand for Hedeselskabets Forsøgsudvalg for kunstig Vanding:

Med Henblik paa den nye Vandingstekniks Udvikling i Udlandet besluttede Hedeselskabet i 1944 at søge gennemført Forsøg med kunstig Vanding af Landbrugsafgrøder under danske Forhold. Til at tage sig af denne Opgave nedsatte Hedeselskabet et Vandingsudvalg, hvori Landboorganisationerne, Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur, Hedeselskabet og det praktiske Landbrug er repræsenteret.

I Løbet af Vinteren og Foraaret 1945 lykkedes det Hedeselskabet at fremskaffe det første Anlæg for kunstig Vanding, som blev oprettet paa Statens Forsøgsstation ved Store Jyndevad i Sønderjylland, hvor der fandtes Jord af let Beskaffenhed, og hvor Forsøgene til Stadighed kunde være under sagkyndigt Tilsyn. Anlægget blev først færdigt til Afprøvning i Juli Maaned, og der foreligger derfor endnu kun Resultater for Aarene 1946 og 47.

I Forsøget ved Store Jyndevad foretages Afprøvning af Spredertyper og andre tekniske Forhold samt af Vand- og Gødnings-

mængder og Maaling af Udbytte paa et større Antal Forsøgsparcereller med forskellige Afgrøder. Hedeselskabet har imidlertid nu i Vinter faaet anskaffet endnu et Vandingsanlæg, som vil blive opstillet paa Hesselvig Enggaard for Vanding af sandet Agermark, og dette Anlæg vil i højere Grad blive benyttet som direkte Vejledning for Praksis, idet man her vil søge at faa en Oversigt over Fremgangsmaaden og Økonomien ved samlet Vanding af større Arealer.

Fra Vandingsudvalget foreligger nu de i det følgende meddelte foreløbige Resultater fra Forsøgene ved Store Jyndeved. Redegørelsen er udarbejdet af Forstander *Fr. Heick*, der er Medlem af Udvalget og som har forestaaet Pasningen af Forsøgene:

Vandingsanlægget ved Store Jyndeved bestaar af en Pumpe med en Ydeevne paa 400 l/Minn. ved en Løftehøjde paa 49 m Vandsøjle, som trækkes ved direkte Kobling af en 10 HK Elektromotor, samt af et Ledningsnet af Staalrør. Fra Pumpen og 600 m ud gennem Forsøgsarealet er der nedlagt en 10 cm Staalrørsledning af samme Type og beviklet og asfalteret som almindeligt ved Vandværksanlæg. Forskellige Steder er denne Ledning forsynet med Hydranter, hvor der kan tilkobles en flytbar Ledning af let Staal med en Lysning paa 7 cm forsynet med Hurtigkoblingsmuffer. Til Fordeling af Vandet anvendes en Spreder, der ved et Tryk paa 3—4 Atm. spreder Vandet i en Straale paa 25—30 m afhængig af Vindstyrke og Vindretning. Sprederen er bygget saaledes, at Vandtrykket faar den til at rotere, og en Reguleringsanordning søges indstillet saaledes, at Sprederen foretager en Omdrejning paa 2—5 Minutter. Fra hver Opstilling kan der med det anvendte Anlæg vandes en Cirkelflade paa godt 2000 m², og Sprederens Udformning muliggør en ret jævn Fordeling af Vandet indenfor dette Omraade. For at faa et Areal vandet, maa Cirklerne gaa over hinanden, og selv ved gunstigste Fordeling af Cirklerne i Forhold til hinanden faar man Dobbeltvandning paa ca. 20 % af Arealet. Ved Forsøgene er Parcellerne anbragt saaledes, at de ikke berøres af Overvandingen, og de anførte Regnmængder er iøvrigt maalt med Regnmaaler.

Arealet til Vandingsforsøgene bestaar af ca. 10 ha meget let Sandjord med Sandunderlag, og det er delt i rektangulære Marker paa ca. 1 ha. Paa tværs af disse vandes i Striber, der veksler med uvandede Striber. Efter Forsøgsplanen er den maanedlige Nedbør suppleret op til følgende Størrelser: For Maj Maaned til 60 mm, Juni til 80 mm, Juli til 100 mm og August til 120 mm. Maanederne deltes i 10 Døgns Intervaller, og et eventuelt Overskud af Nedbør i et Tidøgn er ikke overført til det næste. Der er ikke vandet til Kartofler i Maj Maaned og ikke til Korn i Juli Maanedes sidste Tidøgn.

Til den anvendte Spreder disponeredes over 3 Dyser paa henholdsvis 14, 16 og 18 mm Dyseaabning.

En Prøvevanding viste følgende Tal:

Dyse-diameter mm	Tryk ved		Vand-mængde l/Minn.	Forbrug KWt Time	Nedbør mm/Time
	Pumpe Atm.	Spreder Atm.			
14	5,2	4,2	300	5,2	9
16	5,0	3,7	375	5,6	11
18	4,8	3,2	425	6,0	13

Til Vandingen var tænkt anvendt Vand fra den vandrige Aa, Sønderaa, men for at spare Rørledning blev Pumpen anbragt ved en Grøft, der leder Vandet fra en Grusgrav til Aaen. Grøften blev paa en ganske kort Strækning uddybet, saa Aavandet kunde føres hen til Pumpen, men det viste sig, at Grusgrav afløbet var større end Pumpens Forbrug, saa der er faktisk anvendt Grundvand til Forsøgene. Indholdet af Plantenæringsstoffer heri sammenlignet med Indholdet i Vand fra selve Aaen fremgaar af følgende Opstilling:

	Aavand	Det anvendte Grundvand
Kvælstof (N)	4,2 mg/l	2,2 mg/l
Fosfor (P)	Spor	Spor
Kalium (K)	3,9 mg/l	2,6 mg/l
Kalk (Ca.O)	106,4 —	70,4 —
Reaktionstal	7,2	7,2

Et mg pr. af et Stof i Vandingsvandet giver 10 g pr. ha pr. tilført mm Nedbør. Til Kornet er der i 1946 tilført 36 mm Vand udover Nedbøren og i 1947 104 mm. Der er saaledes tilført henholdsvis $\frac{3}{4}$ og 2 kg Kvælstof, hvad der modsvares af 5 kg Salpeter i 1946 og 13 kg i 1947. Gødningsvirkningen ved de anvendte Vandmængder er saaledes meget lille, og selv ved Anvendelse af Aavand maa den betegnes som ret betydningsløs.

Opgørelsen her omfatter Forsøg i Byg, Kartoffler og 1. Aars Kløver-Græs. I Kartoffler er Forsøgene udført i den middeltidlige Sort, Bintje, og den anvendte Bygsort var Archerbyg. Nedbørsforholdene i de 2 Forsøgssomre samt Mængderne af den med Vandingsanlægget tilførte Regn fremgaar af følgende Tabel:

Tabel 1. Nedbør og Kunstregn i Vandingsforsøget ved Jynde vad 1946—1947:

Nedbør i mm			Normal Nedbør	Tilført Vand i mm					
				Byg		Kartofler		Græs	
Maaned	1946	1947	mm	1946	1947	1946	1947	1946	1947
Maj	36	18	46	11	30	0	0	30	55
Juni	83	41	55	15	50	0	63	0	63
Juli	65	94	79	10	24	50	25	50	25
August . . .	149	7	94	—	—	0	56	0	38
Ialt	333	160	274	36	104	50	144	80	181
Vandet i Antal Timer pr. ha . . .				19	55	27	77	43	97
Kraftforbrug i KWT pr. ha				106	308	151	431	240	543

Kilowattforbruget og Antal Vandingstimer pr. ha er beregnet ved Anvendelse af en Spreader med Dyseaabning paa 16 mm, og der er regnet med 20 % Overvanding og en Sprederradius paa 25 m. Ved helt stille Vejr var den gennemsnitlige Sprederradius nogle faa Meter længere. Udbytteresultaterne fra de enkelte Afgrøder fremgaar af følgende Tabeller.

Tabel 2. Vandingsforsøg i Byg ved Jynde vad 1946 og 1947.

	Vandet		Uvandet		Merudbytte for vandet	
	1946	1947	1946	1947	1946	1947
Hkg Kærne pr. ha	22,8	28,2	22,4	10,7	0,4	17,5
Hkg Halm pr. ha	48,4	34,8	43,3	14,3	5,1	20,5
% Kærne i Afgrøden	32,0	44,7	34,1	43,8	—	—

Under de gunstige Nedbørsforhold i 1946 øgede Vandingen kun Kærneudbyttet en Ubetydelighed, mens der var en ret betydelig Halmforøgelse. I 1947 var Nedbøren lille og Fordelingen i Vækstperioden daarlig, og under disse Omstændigheder blev der en anseelig Udbytteforøgelse baade i Kærne og Halm. Forsøget blev udført i Byg med Udlæg, og dette Aars Tørkeperiode var saa langvarig, at Udlæget er saa godt som ødelagt i de uvandede Partier, mens Kløver-Græsbestanden er god, hvor der er vandet.

Tabel 3. Vandingsforsøg i Kartofler ved Jyndeved 1946 og 1947.

	Vandet		Uvandet		Merudbytte for vandet	
	1946	1947	1946	1947	1946	1947
Hkg Knolde pr. ha	305	243	242	184	63	59
Hkg Tørstof pr. ha	67,6	52,2	50,0	42,3	17,6	9,9
% Tørstof i Knoldene	22,2	21,5	20,7	23,0	—	—

Vandingen har begge Aar givet en betydelig Udbytteforøgelse. I 1946 bevirkede nogle varme og tørre Dage i Juli Maanedes sidste Tidøgn, at de uvandede Bintjekartofler gik delvis af Grøde. De vandede Kartofler var i Stand til at fortsætte Væksten, da Regnen kom.

Tabel 4. Vandingsforsøg i Kløver-Græs ved Jyndeved 1946 og 1947.

	Vandet		Uvandet		Merudbytte for vandet	
	1946	1947	1946	1947	1946	1947
Hkg Grønvægt, 1. Slæt	339	211	196	30	143	181
do. do. 2. do.	229	88	89	9	140	79
Hkg Grønvægt ialt pr. ha . .	568	299	285	39	283	260
Hkg Hø ialt pr. ha	104	74	78	16	26	58
% Bælgplanter i Afgrøden . .	81	66	70	14	—	—
kg Raaprotein pr. ha 1. Slæt	898	661	807	126	91	535
do, do. - - 2. -	676	378	383	59	293	319
Kg Raaprotein ialt pr. ha . .	1574	1039	1190	185	384	854

I 1946 var Kløverbstanden særdeles god. I 1947 led Marken af den haarde Vinter, men der var dog tilsyneladende overvintret en nogenlunde Bestand af Kløver. Kløveren var dog saa svækket af Vinteren, at kun et Faatal af Planterne overlevede den tørre Maj i den uvandede Afdeling. I den vandede Afdeling blev Kløverbstanden god.

Udover de her refererede Forsøg var der i 1947 tilsvarende Forsøg i Bederoer, hvorfra Resultaterne vil blive offentliggjort, naar

der kan lægges 2 eller flere Aars Forsøg til Grund for en Vurdering af disse. I 1947 paabegyndtes ligeledes Forsøg med flere Vandmængder til Kløver-Græs, og Spørgsmaalet om Vanding og Gødskning agtes inddraget i Forsøgsarbejdet. Vandingens Rentabilitet er ikke berørt her. Dels har Forsøgene kun omfattet 2 Aar, der begge karakteriseres som unormale, og dels er det heller ikke muligt endnu at sige noget om, hvor store Vedligeholdelsesudgifterne bliver ved et saadant Anlæg og hvor hurtigt, det skal afskrives.

Nye Virkefelter

VED HEDESELSKABET

Foredrag holdt ved Hedeselskabets Funktionærforenings Kursus paa Graasten Landbrugsskole i August 1947 af Afdelingsleder C. V. Schledermann Larsen.

(Sluttet.)

Det jeg hidtil har omtalt har ikke været egentlige »Nye Virkefelter«, men gamle Virkefelter, hvor vi søger at trænge til Bunds i Problemerne og komme til en bedre Forstaaelse af, hvad der sker, saa vi kan udføre vort Arbejde paa bedst mulig Maade. Det er lige saa betydningsfuldt at beskæftige sig hermed, som med egentlige nye Opgaver.

Hedeselskabet har dog ogsaa i de senere Aar taget nye Opgaver op eller er ved at gøre det. Idet jeg udelukkende holder mig til Grundforbedringsvirksomheden, skal jeg her nævne:

1. Projektering af Landbrugsbygninger.
2. Kunstvanding med Regnspredere.
3. Maskingravning af Drængrøfter.

Forsaavidt angaar det første, saa er det Dem alle bekendt, at der Landet over ligger et Utal af Landbrugsbygninger, der i Form og Indretning ikke er hensigtsmæssige, hvorfor Arbejdet paa Ejendommen bliver baade for besværligt og dyrt. Der er her en Opgave, som skal og maa løses ved et Samarbejde mellem Landmand, Bygningskonsulent og Tekniker paa den Maade, at Landmanden og Konsulenten under Hensyn til Ejendommens Størrelse, den mest hensigtsmæssige Udnyttelsesmaade m. m. fastlægger Grundplanen, hvorefter Teknikeren omsætter de udkastede Tanker i egentlige Bygningstegninger. Hedeselskabets Mose- og Engafdeling og Tek-

MALL Kædesaven

Amerikansk Letvægts Kædesav

med $5\frac{1}{2}$ HK Benzinmotor. En gennemprøvet Motorsav af enkel men stærk Konstruktion og forsynet med automatisk Centrifugal-kobling. En ideel og effektiv Skovsav.

Model..	624	636	648	660	672
Kapacitet mm	610	915	1220	1520	1830
Vægt kg	35	37	39	42	45

EL-Saven

Finsk Letvægts Kædesav

med 2,2 HK Elektromotor for 220/380 Volt Vekselsspænding, Skærelængde 50 cm. Et meget effektivt Værktøj paa ethvert Savværk og i mange Industrivirksomheder. En Mands Betjening ved Afkortning af Tømmer.

Akts. Nordisk Vendedor

Tordenskjoldsgade 14, København K.

Telefon Palæ 6419 & 9927.

75 AAR

AKTIESELSKABET

TRIFOLIUM-FRØ

1872

1947

16. DECEMBER

nisk Afdeling har Landet over 27 Kontorer, hvor der findes landøkonomisk og bygningsteknisk uddannet Personale, og som i Forvejen har et intimt Samarbejde med Landmændene. Det ligger derfor nær at tænke sig, at der her var Mulighed for et Samarbejde mellem Landmænd, Bygningskonsulent og Hedeselskabet til Gavn for alle Parter. Foreløbig har vi kun faaet etableret et saadant Samarbejde mellem Kontoret i Aarhus og Aarhus Amts landøkonomiske Selskab. Distriktsbestyrer J. C. Petersen er med overordentlig stor Interesse gaaet op i dette Arbejde godt understøttet af Konstruktor Jelsbak og Kolleger. Om dette Arbejde skal faa større Omfang vil i høj Grad afhænge af, paa hvilken Maade Aarhuskontoret formaar paa sin Egn at løse det meget krævende Arbejde, som Rationalisering af Landbrugsbyggeriet er. Det er mit Indtryk, at Arbejdet, der foruden Projektering for Egnens Landmænd ogsaa omfatter Projekteringer ved og Vedligeholdelse af Hedeselskabets egne Bygninger (især i Plantagerne), er i god Gænge, men paa den anden Side maa det ogsaa erkendes, at forskellige Bygningskonsulenter synes mere interesseret i selv at udbygge deres Arkitektkontor.

Da Hedeselskabet for ca. 80 Aar siden blev stiftet, var et af Hovedpunkterne paa Arbejdsprogrammet Anlæg af Vandingskanaler, hvis Vand skulde frugtbar gøre de langs de jyske Vandløb liggende Sandarealer. Hedeselskabet fik i Løbet af en kort Aarrække anlagt et meget stort Antal Vandingskanaler, der har haft overordentlig Betydning for Hedeegnene. Bortset fra nogle Dampvandingsanlæg i Marsken ved Ribe for ca. 40 Aar siden har denne Del af Virksomheden ligget stille, ja det vandede Areal er endda gaaet tilbage, idet Anvendelsen af Kunstgødning og Stigningen i Omkostningerne ved Vedligeholdelsen har bevirket, at flere af de mindre betydningsfulde Anlæg er bleven nedlagt. Der findes imidlertid stadig Arealer her i Landet, hvor i hvert Fald periodevis Vanding vil være hensigtsmæssig. Da Teknikken stadig gaar fremad, er man derfor nu naaet til det Tidspunkt, hvor Spørgsmaalet igen er aktuelt, ogsaa fordi det maaske kan blive et virkningsfuldt Led i Spildevandsproblemet. Den Form for Vanding, der nu er aktuel, er Vanding med Spredere (herhjemme fejlagtig betegnet Regnkanoner), der udslynger Vandet som kunstig Regn.

En saadan Fremgangsmaade har længe været kendt i Form af Skinnervanding i Gartnerier, men har i de senere Aar i Tyskland, Sverige og ikke mindst Norge ved Anvendelse af roterende Spredere vunden Indpas ogsaa ved Vanding af egentlige Landbrugsafgrøder. I Sverige og Norge, hvor man i Øjeblikket er længere fremme end her i Landet, er Anlægene allerede nu teknisk udformet paa en saadan Maade, at de er driftssikre og hensigtsmæs-

sige, ligesom Forsøgsresultater har vist, at Vanding af Afgrøder som især Græs og Kartofler — men næppe Korn — er rentable, hvor Jorden er egnet til Vanding, og hvor Vand og elektrisk Kraft kan skaffes paa rimelige Vilkaar.

Hedeselskabet er nu gaaet i Spidsen her i Landet og har foreløbig faaet stillet Midler til Raadighed fra Staten til Anskaffelse af et Anlæg, der med almindeligt Aavand skal vande normale Landbrugsafgrøder. Anlægget er sidste Aar opstillet paa St. Jynde vad Forsøgsstation, og for ikke at tage Duften af Besøget i Morgen, skal jeg afstaa fra nærmere Beskrivelse af Anlægget og de Resultater, der foreløbig foreligger. Til at følge Arbejdet er nedsat et Udvalg, hvor Hedeselskabet er repræsenteret af Botaniker N. C. Nielsen og Civilingeniør B. S. Andersen.

Hedeselskabet har desuden projekteret et Anlæg for Karup Kartoffelmelsfabrik, hvor man i Fabrikkens Kampagne vil vande med det meget næringsrige Spildevand og om Sommeren med Aavand. Anlægget er under Udførelse og vil komme i Gang, naar Fabrikken begynder til Efteraaret.

Derudover haaber man i Løbet af kort Tid at faa endnu et Par Anlæg i Drift.

Det er en betydningsfuld Opgave, der her er taget op, og jeg tvivler ikke paa, at der mange Steder er Muligheder til Stede for en virkelig Landvinding ogsaa i økonomisk Henseende. Der forekommer under vort Klima Tørkeperioder, hvor Afgrøderne gaar delvis eller helt i Staa, og hvor en Vanding kan bringe dem over det kritiske Punkt. Allerede nu er der mange baade i Norge og Sverige, der erkender, at deres Anlæg til Vanding af Landbrugsafgrøder — for slet ikke at tale om Grønsager — er helt uundværlige.

Jeg skal til sidst gaa over til at sige et Par Ord om Dræningsarbejdets Mekanisering. Dræning af vandlidende Jord er foruden en nyttig ogsaa en meget dyr Foranstaltning, der her i Landet efterhaanden er kommen op paa en Bekostning af ca. 1100 Kr. pr. ha. Denne Udgift — der stadig har stigende Tendens — er saa stor, at der er alvorlig Grund til at overveje, om der er Muligheder for Besparelser. Her vil man i første Række have Opmærksomheden henledt paa Gravearbejdet, idet der under Krigen i U. S. A. og England er fremkommen egnede Maskiner til Gravning af Grøfter til f. Eks. Kabelrender og som derfor ogsaa kan og i stor Stil er bleven anvendt til Gravning af Drængrøfter.

I Sverige har man allerede i en Aarrække benyttet en ret simpel Maskine til Gravning af Drængrøfter. Maskinen, der koster ca. 650 sv. Kr., afskræller for hver Passage af Drængrøften et 5—10 cm tykt Jordlag, der af en Elevatorkæde føres op til Jordoverfladen og

kastes ud til Siden. Maskinen, der kan trækkes enten af Heste eller en Traktor, kan i stenfri Jord præstere et særdeles pænt og billigt Arbejde. Undersøgelser i Sverige har vist, at den kan grave Grøfterne for ca. 45 % af Udgiften ved Haandgravning. I Øjeblikket er der ca. 400 af disse Maskiner i Gang derovre, og det er meget almindeligt, at en blot nogenlunde stor Ejendom, der skal drænes, køber en saadan Maskine til Brug ved Arbejdets Gennemførelse. Herhjemme vil Maskinerne formentlig være mindre velegnet paa de fleste Arealer, og ogsaa Svenskerne ønsker at tage Maskiner i Brug, der paa en Gang kan gaa i fuld Dybde. Der er derfor i Sverige nedsat et Udvalg, der har faaet stillet Midler til Raadighed til Anskaffelse af en eller flere af de Maskiner, der nu bruges i U. S. A., England m. fl. Lande i stor Udstrækning.

De Typer, der her særlig kan komme i Betragtning, er Typerne Allen, Buckey og Barber-Greene. Den første er engelsk, de to andre fra U. S. A. Alle disse Maskiner kan paa en Gang grave i indtil 1,8 m Dybde — ved særlig indrettede Maskiner til Kloakledninger op til 4,5 m. De arbejder med en Gravehastighed af indtil 3 m i Minuttet, og kan under gunstige Forhold grave 1500 m om Dagen. Fra Canada opgives det, at man igennem en Sæson dog næppe skal regne med mere end gennemsnitlig 500 m om Dagen. Maskinerne koster for en dieseldreven Maskine i danske Penge ca. 60 000 Kr. pr. Stk. Med deres store Arbejdsevne bliver de dog alligevel særdeles rentable at anvende.

Det svenske Statsudvalg har købt en Buckey, og en svensk Landbrugsingeniør har foranlediget, at der til Brug i Sverige er anskaffet nogle Allenmaskiner. Der er derof allerede nu 3—4 Maskiner i Arbejde i Sverige, og selvom der er Begyndervanskeligheder, saa føler man sig dog overbevist om, at Maskinerne i Løbet af 2 Aar har indtjent Anskaffelsessummen.

Hedeselskabet tror, at vi ogsaa herhjemme maa mekanisere Dræningsarbejdet, og vi har derfor for faa Dage siden købt en Maskine af Typen Barber-Greene. Vi ved dog endnu ikke, om det lykkes at faa den fornødne Valuta bevilget, saa jeg kan endnu ikke garantere, at vi i Løbet af Efteraaret kan være i Gang paa vort sidste nye Virkefelt.

Jeg har nu forsøgt at give Dem et kort Indblik i de Problemer, der arbejdes med indenfor Hedeselskabets Ledelse, Problemer der kun kan løses tilfredsstillende, naar alle Hedeselskabets Tjenestemænd og Funktionærer ved Grundforbedringsafdelingerne sætter deres Evner og Energi ind herpaa. Jeg haaber, at det samtidig maa være lykkedes mig at gøre Dem forstaaeligt, at Det danske Hedeselskab er et spillevende Selskab, der som det førende paa Kultur-

teknikkens Omraade her i Landet staar midt i et omfattende Arbejde, men alligevel med begge Ben paa Jorden.

Legatuddeling i 1947.

Af Niels Basse.

I 1947 er der som sædvanligt uddelt en Række hædrende Legater af Hedeselskabets forskellige Legatmidler. Ialt er der af *Jørgen Bertelsens Legat*, *Kreatureksportør Jens Holms Legat*, *Sølvvarefabrikant O. Poulsen og Hustrus Legat* og af *Rathmann og Hustrus Legat*, der alle tildeles fortjente og dygtige Hedeopdyrkere for særlig fremragende Indsat, uddelt 24 Pengeportioner, idet det ogsaa i 1947 har været umuligt at fremskaffe de nødvendige Sølvbægre. Legatmodtagerne er indstillet af Landboforeningerne, Husmandsforeningerne og Plantningsforeningerne.

Jørgen Bertelsens Legat er tildelt: Asmus Peter Asmussen, Nr. Hostrup, Rødekro, Christian Lund, Alslevkro, Løgumkloster, Andreas Hattesen, Ellum, Løgumkloster, Ernst P. Jensen, Ellum, Løgumkloster, Mads Peder Madsen, Jerup Hede, Jerup, og Marinus Christensen Jung, Firehuse, Frederiks.

Kreatureksportør Jens Holms Legat er tildelt: Poul Jensen Højen, Snæbum, Hobro, Peder Haubjerg Nielsen, Skærlund, Brande, Kristian Ritter, Byrsted, Nibe, Alfred Sørensen, Kalstrup Mark, Vegger, Søren Sørensen, Virksund, Højslev, Hans Th. Nielsen, Hørning Mark, Arrild, Ole Vesterlund, Matrup Ladegaard, Nr. Snede, B. Lund Nielsen, Bindeballe St., Hans Emborg, Lundfod, Brande, Anders Marius Mikkelsen, Ryde, Vinderup, Niels Faarbæk, Engedal, Viborg, Mads Rasmussen, Sommerbjerggaard, Hampen, Jens Chr. Dahl, Skaarupgaards Mark, Vandet, og Sv. A. Thomsen, »Rørkjær«, Hovborg, Holsted.

Sølvvarefabrikant O. Poulsen og Hustrus Legat er tildelt: Alfred Sørensen, Sødal Mark, Viborg, og Søren Mikkelsen, Grønhøj, Frederiks.

Rathmann og Hustrus Legat er tildelt: Chr. Laursen Kvist, Taarup Østergaard, Sønderholm, og Lars Peter Buchholtz, Sønderlade, Aars.

Derudover har Hedeselskabet i 1947 for første Gang uddelt *Godsejer Hane-Schmidts Hedeselskabslegat* med 6 Portioner til Støtte for Plantningssagen i Han Herred.

Af *Th. Lunds Mindelegat* er til Støtte for Plantningssagen anvendt ialt 725 Kr., uddelt i 2 Portioner paa Aarseggen.

Af *Herskindes Legat* for Plantører er uddelt 2 Portioner i Kjær Herred.

I det følgende skal vi kort omtale de 24 Modtagere af Legaterne for fortjenstfuld Indsats for Hedeopdyrkning:

Asmus Peter Asmussen, Nr. Hostrup pr. Rødekro, er født 7. Marts 1892 i Lunderup. Gift 1916 med Andrea Petrine, f. Terp, fra Klovtoft.

A. var før Giftermaalet ved praktisk Landbrug, dels hjemme, dels paa Als og Sjælland og gik i 2 Vintre paa den tyske Landbrugsskole i Aabenraa. Deltog i Krigen 1914—18.

I April 1918 overtog han sin nuværende Ejendom i Nr. Hostrup, en Gaard paa 35 ha Sandmuld og 5 ha Eng. Bygningerne var gamle og forfaldne. Jorden meget forsømt og udpint. Besætningen bestod af 4 Køer, 2 Heste og 5 Kalve. Ingen Maskiner og Redskaber. Hele Herligheden kostede 68 000 Mark. A. havde selv sammensparet 2000 Mark, men arvede 25 000 Mark. Disse Penge blev der haardt Brug for, da der skulde sættes meget ind straks, dels i Besætning og Inventar, dels i Jorden for at faa det hele i nogenlunde produktiv Stand.

Nu er al Jorden afvandt og merglet. Engen er drænet og kultiveret, og der er desuden opdyrket 14 Tdr. Ld. Hede.

I 1924 og 1930 er Bygningerne ombyggede, udvidede og moderniserede — Stuehuset yderligere ombygget 1938.

Ejendommen er komplet i Maskiner og Redskaber. Der er installeret elektrisk Lys og Kraft, Malkemaskine, Vandværk og Centralvarme. Den nuværende Besætning er: 4 Arbejdsheste, Jyder, heraf 2 Følhopper, 1 kaaret i 1. Kl., samt 2 etaars Plage, 14 Malkekøer (Korthorn), ren Besætning, enkelte kaaret og præmieret, 36 Stk. Ungkvæg. Sidste Aars Mælkeproduktion var ca. 47 000 kg. Svinebesætningen er f. T. 30 Fedesvin og 4 Søer, men under normale Forhold noget mere.

Christian Lund, Alslevkro pr. Løgumkloster, købte en mager Sandjords-ejendom i 1908 med et Tilliggende paa 64 Tdr. Land, hvoraf 20 Tdr. var opdyrket, men i en saa ringe Forfatning, at de ikke den første Sommer kunde give Føden til de to Køer, der udgjorde hele Besætningen. De maatte til Dels græsses ved Vejkanten. De 44

Tdr. Ld. Hede blev i 1911 suppleret med 34 Tdr. Ld., saaledes at det samlede uopdyrkede Areal udgjorde 68 Tdr. Ld. En væsentlig Del af Heden blev damppløjet i 1912. Resten blev senere pløjet med Hestekraft, ligesom den øvrige Behandling, hvorunder Udkørsel af Mergel, udførtes med Heste. Lunds Arbejde med Opdyrkningen var afbrudt af 4 Aars Deltagelse i 1. Verdenskrig. — i 1937 solgtes 40 Tdr. Ld. fra Gaarden.

Lunds Besætning bestaar nu af 11 tuberkelfri Køer af R. d. M. + Opdræt samt 3 Heste, Svin og Høns.

Andreas Hattesen, Ellum pr. Løgumkloster. Ejendommen købt 1911 med et Tilliggende paa 50 ha, deraf ca. 17 ha Hede. Fra 1921 til 1923 blev tilplantet $3\frac{1}{2}$ ha. •Opdyrkningen af den øvrige Del paa-begyndtes straks efter Ejendommens Overtagelse, blev afbrudt af Ejerens 4 Aars Militærtjeneste 1914—18, hvorefter der toges fat igen indtil sidste Krig. Hattesen har selv pløjet og merglet det hele. — Besætningen ved Overtagelse: 8 Køer og et lignende Antal Ungdyr, 2 Heste. Nu: 12 Køer og ca. 30 Ungdyr, 4 Heste og 3 Plage.

Ernst P. Jensen, Ellum pr. Løgumkloster. Ejendommen købt 1919 (efter 4 Aars Krigstjeneste) med ca. 23 ha til; i 1927 købtes yderligere 14 ha. Af disse Arealer har Jensen opdyrket 11 ha og merglet hele Ejendommens Areal. — Besætning ved Overtagelse: 6 Køer og 12 Stk. Opdræt samt 2 Heste. Nu: 12 Køer, 20 Stk. Ungkvæg samt 3 Heste og 3 Plage.

Mads Peder Madsen, Jerup Hede, Jerup, er født den 26. Februar 1881. Mads Peder Madsen tjente, efter at han blev konfirmeret, paa forskellige store Gaarde i Sognet.

Siden Overtagelsen af Ejendommen blev der taget fat paa Opdyrkning af Heden, som bestaar af Rimmer og Dopper. Der er lagt et uhyre stort Arbejde gennem de mange Aar med Planering og Underfyldning og Grøftegravning, og hele Marken er merglet og i god Kultur. I Dag staar der en ualmindelig god Afgrøde paa Ejendommen, som er drevet som et Mønsterlandbrug.

Ved Overtagelsen var der kun en gammel faldefærdig Lade og Kostald og gammelt Stuehus. — Nu er der bygget ny Lade og Kostald, og Stuehuset er forbedret og paalagt nye Astbestplader, indlagt Elektricitet baade Lys og Kraft.

Der er paa Ejendommen plantet Læbælter forskellige Steder i Marken, og 6 Tdr. Ld. er Skovplantning. Desuden er der anlagt en smuk og pæn Have ved Gaarden med mange gode Frugttræer, som giver godt, og ellers alt i Havesager.

Mads Peder Madsen blev gift i Aaret 1902. Der kom gennem Aarene 7 Børn, men efter 16 Aars Giftermaal døde hans Kone, og han har været Enkemand siden. Men da Børnene blev saa store, at de kunde hjælpe til, har de troligt hjulpet til baade ude og inde. — Han har gennem mange Aar haft en god og hjælpsom Husholder, som flittig har taget Del i Arbejdet.

Marinus Christensen Jung, Firehuse Mark, Frederiks Sogn. Ejendommen oprettet 1936. Ved Overtagelsen af Jorden ved Arv var Kultivering af en mindre Del af Ejendommens Areal paabegyndt. I Tiden fra 1935 til 1946 er ca. 16 ha opdyrket fra Hede, ca. 1 ha er under Kultivering og ca. 2 ha henligger endnu som Hede.

Marinus Jung havde ved Overtagelsen en Kapital paa 1600 Kr., opsparet gennem 11 Aar som Tjenestekarl.

Gælden paa Ejendommen (Statslaan) er nu 16 600 Kr.

I Forbindelse med Opdyrkningen er gennemført Læplantning.

Poul Jensen Højen, Snæbum pr. Hobro, er 36 Aar gammel, født den 13. Juli 1910 i Brøndum.

Poul Jensen Højen har i Ungdomstiden tjent som Landbrugsmedhjælper fra han var 15 Aar til han var 28 Aar. I 1936 købte han en Hedeparcel paa 20 Tdr. Ld. raa Hedejord i Snæbum og paabegyndte Opdyrkningsarbejdet samme Aar.

Paa Ejendommen er i 1939 opført et fritliggende Stuehus og Vinkelbygning til Kostald og Lade. — I 1944 tilkøbtes en Parcel paa 1½ Td. Ld., samme Aar byggedes 10 Alen til Laden. — Prisen for Jorden var 2000 Kr. Opførelsen af Bygningen har kostet ca. 15 000 Kr. — Besætningen paa Ejendommen er i Dag 7 Køer, 4 Kvier, 5 Kalve, 3 Heste, 12 Svin og 50 Høns.

Avl af Korn, 125 Tdr. Korn, Rodfrugt ca. 900 Tdr., 100 Tdr. Kartoffler og 16 Læs Hø. Bygningerne er meget velholdte og saa gode som nye. Ejendomsskylden var ved Overtagelsen 9400 Kr. og nu 11 000 Kr.

Gælden paa Ejendommen ved Overtagelsen var 16 000 Kr. og omtrent det samme i Dag. — Poul Jensen Højen startede med en Kapital paa 3000 Kr.

Peder Haubjerg Nielsen, Skærlund, er født d. 23. Maj 1883 i Skærlund, Brande Sogn.

Haubjerg Nielsen opholdt sig i Hjemmet, indtil han blev 11 Aar gammel, hvorefter han i 2 Somre kom ud at tjene som Hyrde-dreng. Derefter arbejdede han i Hjemmet til sit 23. Aar. — Efter et halvt Aars Ophold i Herning rejste han til Amerika, hvor han op-

holdt sig i 3½ Aar. Han kom saa atter tilbage og købte derefter den Ejendom i Skærlund, som beboer endnu.

Ejendommen havde et Areal paa ca. 125 Tdr. Ld., hvoraf ca. 30 Tdr. var opdyrket, men meget forsømt, saa Avlen var lille og Besætningens Størrelse var kun 3 Heste (ikke særlig gode), 4 Køer og 3 Kalve. Bygningernes Tilstand maa nærmest betegnes som daarlige. Haubjerg Nielsen gav 8000 Kr. for Ejendommen, og Ejendoms-skylden var ved Overtagelsen 4500 Kr., men er i Dag 22 200 Kr.

Haubjerg Nielsen og Hustru tog efter Overtagelsen af Ejendommen med stor Dygtighed fat paa Ejendommens Forbedring og Opdyrkning af de store Hedearealer, saaledes at der i Dag er en stor og veldreven Gaard. Der er siden Overtagelsen opdyrket ca. 70 Tdr. Ld. Hede og anlagt Plantage til Pryd og Nytte for Ejendommen.

Besætningen er nu: 6 à 7 gode Heste, 18 Malkekøer, 17 Stk. Ungkvæg, 3 Grisesøer og ca. 10 Svin til Fødning samt ca. 60 Høns.

Ved Overtagelsen var Kornavlen ubetydelig, nu mellem 300 og 400 Tdr. Af Rodfrugter avles der nu ca. 3000 Tdr. mod ganske faa Læs ved Overtagelsen. Af Agerhø avles der nu ca. 30 store Læs.

Der er af Haubjerg Nielsen bygget Kostald og Lade, og Bygningerne er i Dag i god Orden Hans Kapital ved Overtagelsen var ca. 3000 Kr., i Dag er der ingen Gæld paa Ejendommen.

Kristian Ritter, Byrsted pr. Nibe, født den 20. August 1904 i Kaas i Vendssyssel. Da der var en stor Børneflokk paa 9 Børn, maatte Kristian ud at tjene som Hyrdedreng, da han var 10 Aar, og maatte fremdeles være ude hos fremmede. En Del af sin Ungdomstid tilbragte Kristian Ritter paa forskellige Herregaarde nærmest som løs Arbejder. Vendepunktet i Kristian Ritters Tilværelse kom, da han i 1927 kom i fast Tjeneste hos Gaardejer Jens Jensen i Bradsted pr. Støvring, hvor han tjente i 3 Aar og sparede 800 Kr. sammen. Ritter blev gift i 1930 med en Pige fra Bradsted, var saa i 3½ Aar Arbejdsmand i Veggerby Sogn, hvorefter han købte en Hedeparcels paa Byrsted Hede paa 26½ Td. Ld. for 1000 Kr. fra Risgaard i Byrsted. Af Parcellen henlaa 17 Tdr. Ld. i Lyng. I Sommeren 1934 opførtes Bygninger, og her kom hans Snille og store Arbejdsevne ham godt til Hjælp. Da han var færdig med Bygningerne og havde indsat lidt Besætning, 2 Heste, 2 Køer, 3 Grise, 8 Høns samt lidt Avlsredskaber, var Gælden 20 000 Kr. Nu er Gælden 12 000 Kr. Der er i Aarenes Forløb plantet meget stærke Læplantninger om Hjem og Have samt udført Skelplantninger og anlagt Frugthave med 150 Frugttræer, samt tilkøbt Ejendommen en Tørveparcel betalt med 1000 Kr., en mindre Markparcel til 335 Kr., og endvidere er Laden udvi-

DET DANSKE GØDNING-S-KOMPAGNI A/S

TELEGRAM-ADRESSE
TYREN
GIRO-KONTO 1888

TELEFON C. 6365
RIGSTELEFON 163
AMALIEGADE 15
KØBENHAVN K

Januar 1948

TIL BRUGERE AF KUNSTGØDNING!

Levering af Kunstgødning til Foraaret 1948

Angaaende dette Spørgsmaal maa vi tilraade Dem at tale med Deres Leverandør snarest muligt.

Som De allerede har set af Landbrugsministeriets Bekendtgørelser, er der frigivet følgende Procenter af sidste Aars Forbrug af de respektive Gødninger: Superfosfat 100 pCt., Kaligødning 125 pCt., Kvælstofgødning 30 pCt., og vi kan oplyse, at en betydelig Del af disse Gødninger er udleveret fra vore Fabrikker og Lagre, men vi maa tilføje, at Erfaringerne viser, at mange Landmænd er tilbøjelige til at udsætte deres Bestillinger, indtil Foraaret staar lige for Døren, hvorved Januar og tildels Februar bliver stille Maaneder med Hensyn til Levering af Kunstgødning. Resultatet heraf bliver da ofte en stærk Overbelastning af disponible Transportmidler i selve Foraarstiden, og dette kan i værste Fald bevirke, at ikke alle Landmænd faar deres Kunstgødning i rette Tid.

Den sikreste Forholdsregel mod en saadan Forsinkelse er derfor, at de flest mulige Landmænd ogsaa vil benytte Januar Maaned til Hjemtagelse af deres Kunstgødning, navnlig Superfosfat og Kali. De fleste har jo i deres Lo og Lade gode Lagerpladser, og ved at gøre Brug af disse har man Gødningerne parat til Udstrøning, naar Tiden og Arbejdsforholdene passer én bedst.

Godt Nytaar!

DET DANSKE GØDNING-S-KOMPAGNI A/S

Al Mælk i 1. Klasse

— er Maalet.

Et af Midlerne hertil er Anvendelsen af Kloralk som Desinfektionsmiddel.

Kloralkopløsning bør anvendes til Afskylning af alle Malkeredskaber efter Rengøring. Ogsaa før Malkning afskylles Transportspande, Malkespande og Sier med Klorvand. Desuden bør Yver og Patter aftørres med en Klud dyppet i Klorvand, ligesom Malkeren bør vaske sine Hænder heri.

Ved en Undersøgelse havde en Malker efter Malkning af 3 Køer saa mange Bakterier paa Hænderne, at $\frac{1}{2}$ Liter sterilt Vand, hvormed hans Hænder blev skyllet, indeholdt 2,6 Mill. Bakterier pr. m^3 . Efter Skylning med Klorvand faldt Antallet til 260. Malkeren bør derfor klorskylle sine Hænder efter Malkning af hver Ko.

Nærmere Oplysninger om dette Spørgsmaal, herunder Anvisning paa Fremstilling af Kloralkopløsning, findes iøvrigt i Bogen »Malkning og Mælkehygiejne«, der, saa langt det nuværende Oplag rækker, kan faas for 75 Øre pr. Stk. ved Henvendelse til

De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation,
Raadhuspladsen 3, Aarhus.

det og der er indlagt elektrisk Lys og Kraft, Vandværk samt Malke-maskine.

Til at begynde med kunde den lille Besætning ikke ernæres, uden at der maatte slaas Lyng og købes Halm som Foder. Nu er Avlingen mer end tilstrækkelig til Besætningen, som er paa 3 Heste, 10 Køer, 2 Kvier, 6 Kalve, 2 Grisesøer, 8 Polte, 9 Smaagrise og 50 Høns. Jordværdien var ved Modtagelsen 2200 Kr., nu er den 8000 Kr.

Alfred Sørensen, Kalstrup Mark pr. Vegger, er født i Støvring 1899 i et fattigt Husmandshjem i Vesthimmerland. Da han var 9 Aar gammel, maatte han ud at tjene som Hyrdedreng og var fremdeles ude at tjene paa nær den Vinter, han gik til Konfirmationsforberedelse. I 1918 fik hans Fader ham ind paa St. Restrup Husmandsskole som Halvdagselev, hvor han senere var Medhjælper ved Landbruget 1½ Aar. Efter Militærtjenesten kom han igen til St. Restrup Husmandsskole som Avlsbestyrer i to Aar. I Vinteren 1925—26 var han Elev paa Husmandsskolen ved Odense, og derefter var han Fodermester hos Lars Sørensen, Lundby, Beldringe, et Aar.

I 1927 købte Alfred Sørensen en Jordparcel af den ret store Gaard Kalstrup Mølle. Jorden var en Udmarkspareel og var paa 22 Tdr. Ld., 15 Tdr. Ld. nærmest udpint Jord, og 7 Tdr. Ld. var begroet med Lyng, Vidjer og Gyvel, Halvdelen deraf var nærmest at betragte som Doppe og Rimmer. Købesummen var 6500 Kr. I det paafølgende Efteraar og Vinter kørte Alfred Sørensen saa Bygningsmaterialer sammen, og Foraaret 1928 opførtes saa de nødvendige Bygninger, Stald og Lade i Vinkelbygning og fritstaaende Stuehus. En af Alfred Sørensens gamle Husbonde laante ham 4200 Kr. Da han havde faaet Bygningerne opført og lidt Besætning, 2 Heste, 3 Køer, 3 Grise og 10 Høns, samt Avlsredskaber var Gælden paa Ejendommen 22 000 Kr.

Alfred Sørensen lod straks plante et stærkt Læbælte vest og nord for Hus og Have, 150 Fv. med fire Rækker Træer og Tjørn. 2 à 3 Aar senere anlagdes Frugt- og Prydhave med 150 Frugttræer. Nogle Aar senere blev der udført Skelplantning paa 470 Fv. med Tjørn og Seljerøn og samtidig paabegyndtes Læplantningsbælter i Marken med Seljerøn. De 7 Tdr. Ld., som ikke var i Kultur, er nu i god Kultur, og Dobber og Rimmer er udjævnede. Senere opførtes Nybygninger. Ved Overtagelsen var Grundværdien 2000 Kr., nu er den 6400 Kr. Gælden er nu 9500 Kr. Avlingen ved Overtagelsen 40 Tdr. Korn, nu 200 Tdr.

Søren Sørensen, Virksund, er født i Karlby Sogn 1890. Forældrene døde tidlig, og S. S. maatte ud at tjene, da han var 10 Aar gammel, og tjente ved Landbruget i 14 Aar, hvorefter han blev gift og fik Plads som Skovfoged paa Gyllingnæs ved Horsens. 1913 købte han en lille Ejendom ved Virksund paa 11 Tdr. Land, Prisen var 10 000 Kr. Besætningen var 3 Køer og en So. Det blev S. S. for lille, og i 1932 købte han 13 Tdr. Land Hede og begyndte at dyrke op, og i 1937 yderligere 16 Tdr. Land. Nu er det hele opdyrket og beplantet med Læbælter og i fin Orden og med gode Bygninger og Besætning. Ejendomsskylden paa Ejendommen var ved Overtagelsen 4000 Kr., nu er den 9000 Kr. Ved Overtagelsen kunde der avles 25 Tdr. Korn og 25 Læs Roer. Nu er Besætningen 7 Malkekøer, 7 Ungkreaturer, 6 Fedesvin, en So med 12 Smaagrise og 100 Høns. Sidste Aars Avl var 135 Tdr. Korn, 80 Læs Roer, 200 Læs Kartoffler.

Hans Th. Nielsen, Høring Mark, Arrild, er født den 27. Marts 1902. Fra 1. November 1916 til 1925 havde han forskellige Pladser, indtil han blev gift 15. Januar 1925. 1. April 1927 overtog han sin nuværende Ejendom. — Han købte straks en kraftig Hest og lejede en. Efter svært Arbejde kunde han to Aar efter købe en Hest mere. Han købte desuden 3 Kælvekvier og de nødvendige Redskaber. Besætningens Størrelse blev udvidet efter som han fik opdyrket.

Ved Overtagelsen var der ingen Bygninger, men Nielsen byggede Stald og indrettede Beboelseshus i den ene Ende, ialt for en Sum af 9000 Kr. I 1938 blev Beboelseslejligheden ombygget til Hestestald og Lade, og der blev med Statslaan bygget et særskilt Stuehus.

Der er Læbælter om en Del af Jorden, og omkring Huset er der en Del Frugttræer og en stor Urtehave.

12 ha er drænet og hele Arealet merglet. Paa Ejendommen er en stor Ajlebeholder.

(Fortsættes.)

Hedeselskabets Forretningsførere.

Da Hedeselskabets hidtidige Forretningsfører for *Nordre Birks Distrikt*, Landsretssagfører *Carl Boalth Ørn*, Valkendorfs-gade 16, København, har ønsket at fratæde, er dette Hverv overtaget af Landsretssagfører *Erik M. Goldschmidt*, Sct. Annæ Plads 7, København K.

Fra Plantningsforeningerne.

Brønderslev og Omegns Plantningsforening

har i 1947 uddelt 22 600 Naaletræer og 16 600 Løvtræer. Paa Generalforsamlingen i December henstillede Formanden, Gaardejer *Holger Dahl*, at Medlemmerne interesserede sig for at faa tilplantet Fællede og Mergelhuller. Til Bestyrelsen genvalgtes *Holger Dahl* og *St. Mikkelsen*. Skovrider *Larsen*, Tolne, redegjorde for Hedeselskabets Maskincentral.

Aalborg og Nibe Plantningsforening

har i 1947 uddelt ialt 270 000 Træer mod 190 000 i 1946. Formanden, Revisor *C. Nielsen*, Lindholmshus, er genvalgt.

Silkeborg Plantningsforening

har holdt Generalforsamling under Ledelse af Formanden, Gaardejer *Søren Petersen*, Stenbrogaard. Skovrider *Piper* oplyste, at der i 1947 er uddelt 482 000 Naaletræer og 121 000 Løvtræer, hvilket er en følelig Tilbagegang, nemlig 200 000 Planter fra 1946. Til Bestyrelsen genvalgtes *Formanden* og *Rs. Snede*, Østerbording.

Løgstør Plantningsforening.

Paa Generalforsamlingen midt i December oplyste Formanden, Gaardejer *Karl Larsen*, at Foreningen i 1947 har uddelt 180 500 Naaletræer og 1000 Løvtræer til 574 Medlemmer. Skovrider *Bavngaard* omtalte *forskellige* Forhold, bl. a. det nyerehvervede Areal i Hyllebjerg Bakker, hvor der vil blive indrettet en Festplads. Den for 20 Aar siden begyndte Tilplantning ved Trend er nu afsluttet, og Skovning er indledet. Til Bestyrelsen genvalgtes *Anders Larsen*, Oudrup.

Gedsted Plantningsforening,

der omfatter ialt 13 Sogne, har i 1947 til 359 Modtagere udleveret 193 000 Naaletræer og 76 500 Løvtræer, oplyste Formanden, Gaardejer *Niels Skov*, V. Elkjær, paa den forleden afholdte Generalforsamling. De to assisterende Skovfogeder hos Skovrider *Bavngaard* har i 1947 aflagt vejledende Besøg hos ca. 500 Lodsejere.

Tønder m. fl. Amters Plantningsforening

har afholdt Generalforsamling i Løgumkloster. Formanden, Borgmester *Kjems*, aflagde Beretning og Regnskab.

Udlevering af Planter i Aaret 1946 har været den største i Foreningens Historie, idet der til 871 Modtagere er udleveret 1 460 864 Planter til en Værdi af 85 209 Kr.

Konsulent *Nissen* og Kreditforeningsrepræsentant *Lorensen* genvalgtes til Bestyrelsen, og Gaardejer *Nis Evardsen* valgtes til Revisor.

Til Slut redegjorde Skovrider *Fromsejer* for Situationen med Hensyn til Planter. Der er allerede i Efteraaret udleveret mange Planter, og der vil for visse Plantesorsters Vedkommende blive vanskeligt at tilfredsstille Efterspørgslen i Foraaret.

Hover Plantningsforening,

hvis Formand er Lærer *Kaae, Thorsted*, har i 1947 udleveret 75 000 Naaletræer og 65 000 Løvtræer til 100 Modtagere.

Holstebro Plantningsforening

har i 1947 udleveret ialt 230 000 Planter.

Hammerum Herreds Plantningsforening,

der i Aar er 60 Aar gammel, har under Formanden, Forstassistent *Otto Christensens* Ledelse, holdt Generalforsamling i Herning, hvor det oplystes, at der i 1947 er udleveret noget mindre end Aaret før, nemlig 279 000 Naaletræer og 34 200 Løvtræer til 219 Modtagere. Til Bestyrelsen genvalgte Gaardejer *Skov Olesen*, Langelund. Skovrider *Mørch Sørensen* omtalte Aarets Vanskeligheder, der havde givet sig Udslag i, at et stort Antal Træer var gaaet ud som Følge af Frost og Tørke, og gav derefter en Del interessante Oplysninger om de planlagte Tilplantninger af Brunkulsarealerne, hvori baade Jagtraad og Staten er stærkt interesseret. Jagtraadet har saaledes stillet 10 000 Kr. til Raadighed, og Staten har allerede gennemført ret storstilede Tilplantninger ved Troldhede.

Varde og Omegns Plantningsforening

har holdt Generalforsamling, hvorunder Formanden *Mads Jensen*, Varde, oplyste, at Foreningen i 1948 har eksisteret i 60 Aar. Der er i 1947 udleveret 137 000 Naaletræer og 91 000 Løvtræer. Formanden glædede sig over de mange Planter, der hvert Aar udleveredes til Forskønnelse og Forbedring af Vardeegnen, men der var langt igen. inden Vardeegnen var blevet »lodden«. De enkelte Landmænd burde gaa langt ivrigere ind for Læplantningsarbejdet.

Skovrider *Kelp*, Brørup, sluttede Mødet med et Foredrag om Plantningssagen.

Læplantningsudvalget for Hjørring Amt,

der hvert Aar uddeler en Elitepræmie for gennemført ældre Plantning og en Amtspræmie for Renholdelse og god Pleje af ny Plantning, har for 1947 tildelt disse Præmier til henholdsvis *Frode Nielsen*, Rakkeby, og *Mads Chr. Sørensen*, V. Gingsholm, Thy.

Præmierne, der maa anses for de mest hædrende Anerkendelser, der kan opnaas paa dette Omraade i Hjørring Amt, blev uddelt ved en Fest i Hjørring den 12. December. Overrækkelsen foretoges af Læplantningsudvalgets Formand, Husmand *Libak Hansen*, Agdrup.

Tinglev Plantningsforening

har til ny Formand i Stedet for afdøde *Lorentz J. Petersen*, Kol-lund, nyvalgt Gaardejer *Peter Povlsen*, Broderup pr. Tinglev.

Fra Hedeselskabets Grundforbedringsvirksomhed

Fra Distriktskontorerne under Hedeselskabets Mose- og Engafdeling foreligger der en Opgørelse over Arbejdet i November Maaned 1947.

Det fremgaar heraf, at der i Maanedens Løb er fuldført 518 Arbejder omfattende 2957 ha til en samlet Udgift af 2 247 490 Kr. Heraf var 480 Drænings- og Kultiveringsarbejder omfattende 1598 ha (Udgift 1 722 450 Kr.) og 38 Vandløbsreguleringer med et interesseret Areal paa 1359 ha (Udgift 525 040 Kr.).

Derudover er der i samme Maaned ved samtlige Distrikter færdigprojekteret og tilstillet Rekvirenterne 451 Arbejdsplaner omfattende 1368 ha til en Overslagssum af 1 667 105 Kr. Heraf var 433 Drænings- og Kultiveringsplaner omfattende 1178 ha (Overslagssum 1 498 480 Kr.) og 18 Vandløbsreguleringer med et interesseret Areal paa 190 ha (Overslagssum 168 625 Kr.).

C. V. S. L.

Understøttelsesfondet

for Hedeselskabets Tjenestemænd.

Fondet er oprettet den 13. August 1907. — Fondets Kapital forøges af de Midler, der tilfalder det i Henhold til Hedeselskabets Forsørgelseskasses Vedtægter, samt ved frivillige Gaver. — Rente-beløbet af Fondets Kapital anvendes som Understøttelse til særlig uheldigt stillede Tjenestemænd, hvad enten de er Medlemmer af Fondet eller ej, til særlig uheldigt stillede forhenværende Tjenestemænd eller til Tjenestemænds Enker eller Børn.

I Henhold til Fondets Vedtægter har der for Aarene 1948—49—50 været afholdt Valg af et Medlem til Bestyrelsen. Afdelingsleder, Ci-vilingeniør *J. Parbo* blev genvalgt.

REGNSKAB FOR 1947.

Indtægt.

Kassebeholdning den 1. Januar 1947..	Kr. 43.598,66
Renter..	» 2.210,71
Hedeselskabet indbetalt Provision for nye Mem- mer i 1946 og 1947	» 373,75
do. » Bidrag for 1947—48	» 500,00
do. » for Plantageselskabet af $\frac{1}{6}$ 1942..	» 173,50
Funktionærforeningen indbetalt Bidrag	» 100,00
Udtrækning af Obligationer	» 1.000,00
	Kr. 47.956,62

	Indtægt.. . .	Kr. 47.956,62
	<i>Udgift.</i>	
Udbetalt Understøttelser	»	2.600,00
	<i>Kassebeholdning den 31. December 1947.. . .</i>	<i>Kr. 45.356,62</i>
Obligationsbeholdningen den 31. December 1947 udgør:		
Jydske Landkreditf. Oblig., 6. S. 4½ %	Kr. 6.000,00	
do. do. do. 7. S. 4½ %	» 4.000,00	
		» 10.000,00
	<u>Kapital, ialt</u>	<u>Kr. 55.356,62</u>

Viborg, den 5. Januar 1948.

J. Parbo.

Martin Olsen.

Ernst Jensen.

Regnskabet er eftersat og fundet rigtigt. — Kassebeholdningen, 45.356 Kr. 62 Øre, indestaar paa Indlaansbog Nr. 64 i Viborg Sparekasse. Indskrivningsbevis Fol. 1225 for Obligationsbeholdningen, 10.000 Kr. er forevist.

Viborg, den 11. Januar 1948.

M. G. Mikkelsen,
statsaut. Revisor.

Mindre

M E D D E L E L S E R ★

✧ ✧

A/S Plantningsselskabet Steen Blicher

kan den 9. Februar fejre 50 Aars Jubilæum. Selskabet, for hvilket Direktør *C. E. Flensborg* er Direktør og Direktør *Finn Hjerl-Hansen*, København, Formand, ejer Plantagerne »Gedhus Plantage« ved Ilskov og »Mourier Petersen« et Par Mil øst for Ringkøbing, henholdsvis paa 760 og 396 Hektar.

I næste Nummer af Tidsskriftet vil vi bringe en Omtale af Selskabets Udvikling og Historie.

*

Viborg Amtsraad har i Anledning af Stiftamtmand *Buchwalds* Fratræden som Amtmand vedtaget, at Stenholt Amtsplantage ved Engesvang fremtidig skal bære Amtmandens Navn, og at han skal have Jagtretten i Plantagen, saalænge han lever.

*

Hedeselskabets Maskincentral.

Som tidligere meddelt i Tidsskriftet anskaffede Hedeselskabet i Sommer 1 Stk. 40 HK. Munktells Traktor med det Formaal at faa udført Jordarbejde til planlagte Læplantningsarbejder i væsentlig hurtigere Tempo end

htdtil. Da Forsøget faldt heldigt ud, er der nu anskaffet yderligere 4 Traktorer af samme Model.

Samtlige Traktorer er samlet i *Hedeselskabets Maskincentral*, der ledes af Inspektør *Malmbak* og sorterer under Plantningsafdelingen.

Foruden Læplantningsarbejder paatager Maskincentralen sig Pløjningsarbejder i Forbindelse med Anlæg af nye Plantager, endvidere Pløjningsarbejder paa afdrevne Arealer, hvor Stødoptagning er foretaget, samt Skrælplojning, Dybpløjning og Knivharvning af Hedearealer. Traktorerne vil tillige, dersom der bliver Brug derfor, kunne være til Raadighed ved Udførelse af egentlig Landbrugsarbejde.

*

Hofjægermester *Fr. Neergaard*, Tirsbæk, Medlem af Hedeselskabets Repræsentantskab, er udnævnt til Kammerherre.

*

Guldbryllup.

Pensioneret Skovrider ved Hedeselskabet *Chr. Christensen og Hustru*, Vorbasse, kan den 21. Januar fejre Guldbryllup.

*

En hollandsk Videnskabsmand, der arbejder i Skotland, har opfundet en Metode til Behandling af Lyng, saa denne ellers ret værdiløse Plante kan udnyttes til Fremstilling af et meget anvendeligt Byggemateriale. Efter at Lyngen er høstet, sandblæses Planterne med Kunstharpiks og presses i Blokke. Det fremkomne Produkt, der kaldes Lyngtræ, skal derefter med godt Resultat kunde anvendes til Møbelfremstilling, Gulvbrædder m. m.

*

50-aarig Plantningsforening.

Skanderborg Plantningsforening fejrer den 27. Januar sit 50-Aars Jubilæum ved en Sammenkomst i Skanderborg i Forbindelse med den aarlige Generalforsamling. Foreningen er vist den eneste Plantningsforening, der i 50 Aar kun har haft 2 Formænd. Fra Stiftelsen i 1898 indtil 1933 var den kendte og meget ansete Gaardejer *R. P. Randsløv* Formand og fra 1933 har Rentier *J. A. Jensen* været Foreningens ikke mindre virksomme og dygtige Formand.

I de 50 Aar, Foreningen har virket, er det omkring 5 Millioner Træer, der er uddelt som Læhegnplanter over hele Skanderborgegnen, hvor der jo adskillige Steder ikke alene er let Jord, men ogsaa mange Steder en hel Del vindudsatte Marker, der har trængt til at faa lægivende Hegn op.

*

Statistisk Departement har opgjort Byggeomkostningerne for et Husmandsbrug, der opføres efter Lov af 4. Oktober 1919 om Vilkaar for Bortsalg af Jord i offentlig Eje. Pr. 15. September 1947 er Omkostningerne 29 367 Kr. mod 27 329 Kr. i 1946, men forskellige Forhold medfører, at de

reelle Omkostninger er noget højere. Byggeomkostningerne er 5 Gange højere end i 1914 og lidt mere end fordoblet siden Krigsudbruddet.

*

Tørveproduktionen i Norge i 1947

har i Henhold til en Opgørelse, som Direktør, Dr. Lødderøl giver i »Meddelelser fra Det norske Myrselskap«, udgjort ialt 378 600 Tons, hvoraf 30 700 Tons er Maskintørv, medens Resten er Skæretørv. I Forhold til 1946 er der Tale om en Tilbagegang paa 5,7 pCt.

Produktionen har været stærkt hæmmet af Mangel paa Arbejdskraft, medens Vejrforholdene ganske som i Danmark var særdeles gode.

Staten har givet Garanti for Afsætningen af Maskintørvene, og der tillodes en Prisstigning paa 10 pCt. i Forhold til Aaret forud.

*

Det amerikanske Skovbrug

er ved at blive et stort Problem for U. S. A., idet det aarlige Forbrug er større end Tilvæksten. Tilvæksten anslaaes til 310 Mill. m³ aarligt, men Forbruget ligger tæt op mod 400 Mill. m³ aarligt, og stiger for hvert Aar betydeligt, saaledes at man regner med, at det om faa Aar vil være det dobbelte af Tilvæksten. Det er interessant at se, at 35 % af Forbruget gaar til Savværkerne, 25 % til Brændsel, 20 % gaar til Spilde som Affald, 7 % gaar til Papirfabrikationen, men 13 % ødelægges ved Skovbrande. Det er forstaaeligt, at U. S. A. har taget et mægtigt Propagandaarbejde op, dels for at øge Skovarealerne og dels for at økonomisere med Hugsten og modvirke Brandskader. Agitationens Slagord er: »Keep America green«. Et morsomt Eksempel paa Agitationens Form, er at man f. Eks. nævner, at de amerikanske Skoves Tilvækst er saa stor, at der kan bygges et helt Hus hvert 12. Sekund.

*

Aktieselskabet

BRØDRENE BRINCKER

Greisdals Hammerværk pr. Vejle — Grundlagt 1867

Specialitet: Tørvegøbe, Tørvespader, Drænværktøj, Lyngleer.

Alle Slags Gøbe, Forke, Spader, Roehakker, Høstleer og Haveredskaber leveres med fuld Garanti.

A/s Fiskbæk Briketfabrik

Brunkulsbriketter & renharpede Brunkul

Kontor: Aarhus - Ny Bane-
gaardsgade 45 - Telefon 5710

Fabrik: Fiskbæk pr. Herborg
Telefon Herborg 12

Dansk Landbrugs- og Handelslaboratorium

ved R. KROGH

ODENSE

Telefon 1731 . 2 Lin.

i Forsikring skal man ha'.
BALTICA

SPEDALSO Cementvarefabrik

Indeh. J. Jensen

Telefon 504 Horsens

Impregnerede Rør efter Ingeni-
ørforeningens Normer. Drænrør
i forsk. Dimens. fra 15-15 cm.
Forlang Tilbud.

H. Struers chemiske Laboratorium

Apparater
Instrumenter
Glasvarer
Kemikalier

Leverandør
til Hede-
sekskabet
Laboratorier

AARHUS
4748

KØBENHAVN
C 1402

ODENSE
3602

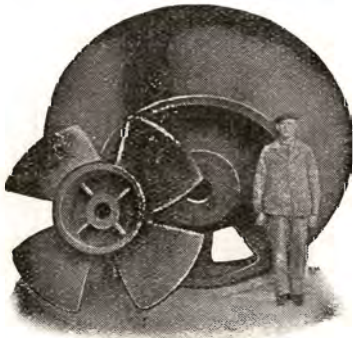
Vejle Bolte- & Møtrikfabrik

Grundlagt 1899

Telefon 2120

Telegr.-Adr.: Boltefabriken

Alle Slags Bolte, Skruer
og Skinnespiger

Afvandingspumper
Entreprenørpumper
Husvandspumper
Pumper for Gartnerler
og ethvert andet Formaal

Skriv efter Tilbud og Brochure

Aktieselskabet

DE SMITHSKE

JERNSTØBERIER OG MASKINVÆRKSTEDER
Aalborg Telf. 6696

Dele til Pumpe for 400 l Sek.

AEROLIT
DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF

Hvorfor selv løbe Risikoen, naar vi overtager

Brandforsikring
Indbrudsforsikring
Vandskedeforsikring m. m.

A/S **NORDISK BRANDFORSIKRING**
GRØNNINGEN 25 - KØBENHAVN

Holbæk-Fræseren.

Den danske Jordfræser.

Holbæk-Fræseren leveres i 3 Størrelser: Traktorfræseren for større Planteskoler til Kultivering af Moser eller ved Landbrug, hvor man ønsker en intensiv Behandling af Jorden. Desuden 2 Størrelser D P 60 og D P 45 for Gartnerier. De to sidste Typer kan afmonteres til Gartnertraktorer og anvendes til Træk af en 20 cm Plov eller en 5-Tands Kultivator.

D P 110 Traktorfræser.

A/S Chr. Andersens Maskinfabrik.

Tlf.: 52 og 752.

Holbæk.

Telgr.-Adr.: Acam.

GENERAL MOTORS AUTOMOBILER

PETER HENRIKSEN

DUMPEN 12-14

Telefoner 1250 - 1251 - 1252

VIBORG

Allt til Automobiles og Traktorer

FABRIK FOR CYLINDERARBEJDE

Eget Malerværksted ./. Byens største Autoværksted.

Stort Lager af Reservedele

Stenstrup og Odense Teglværkers Kontorer

Stenstrup - Telefon Nr. 19

Prima Drænrør

Den sjællandske Bondestands Sparekasse
Vestervoldgade 107 København V

82 Kontorsteder paa Sjælland

ALLE SPAREKASSEFORRETNINGER UDFØRES

J. CHR. PETERSENS PAPIRHANDEL

„Hvælvingen“
ved Nikolaj Taarn
KØBENHAVN K.
Hovedforhandler
af Statens Papir

Fræsning

af Eng og Mose samt Pløjning
og Grubning af Planteriller
udføres med nye Maskiner.

Vagn Jensen,
Vesterlund.
Telefon Vester 31 u.

Aktieselskabet
De danske
Sukkerfabrikker
København

Skivehus
Asfalt- og
Tagpapfabrik

Asfalt
til Imprægnering
af Cementrør

Nordjysk-Andels Fjerkræslagteri

RANDERS - Telf. 5053

Producenternes
eget Slagteri

Intet solidarisk Ansvar
Se efter vor Notering i
Dagbladene hver Mandag

Dansk Brandforsikringselskab

af 1904 - gensidigt Selskab.
Bygninger og Løsøre.
Virkefelt hele Landet.

Hovedkontor: Banegaardsplads 4, Aarhus.

Landbrugslotteriet

Største Gevinst Værdi 80,000
Kr. Præmie 10,000 Kr. Ialt
i en Serie 38,000 Gevinster
+ en Præmie. — Tils.
Kr. 1 Million 823,460. —
Trækkes samtidig med Klas-
selotteriet.

Hovedkollektionen Frederiks-
berggade 2, København K.

- den pikante

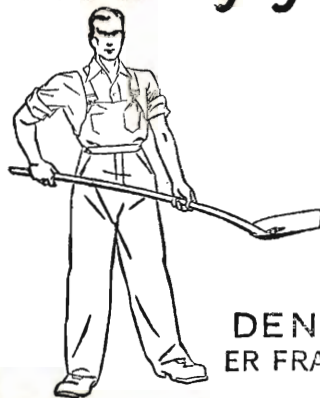
Forlang den hos Deres Købmand

HAMMERUM
HERREDS

Spare- og Laanekasse

Herning - Telf. 10 .. 314
Østergade 6
Kontortid: 10-12,30 og 14,30-17

Den er rigtig!

DEN
ER FRA

Zinck

GODT-
HAAB

Petersværk Betonvare-Industri.

Nørresundby. - Tlf. 1055 (2 Lin.)

Alt i Betonvarer efter D. S. 400.
Renseanlægget Ringtanken (Dansk Patent Nr. 59820)
Egne Fremstillingsmetoder af højeste Standard.

RØDE DRÆNRØR

føres altid paa Lager fra 2" til 8". — Tilbud til Tjeneste.

A/S Gammelgaard Teglværk.
Telefon 187. Skive.

RESENBRO

CEMENTSTØBERI

v/ Ingeniør C. G. Madsen
Telefon 34

Prima Betonrør efter dansk
Ingeniørforenings Normer
Mrk. Δ i alle gangbare Di-
mensioner fra 10—60 cm saa-
vel med som uden Muffe.
FORLANG TILBUD

Bjerringbro

Cementvarefabrik

ved Th. Petersen
Telf. 111, Bjerringbro

ALLE

Δ MÆRKEDE RØR

Imprægnerede
og uimprægnerede

Stort Lager
Altid leveringsdygtig

RØDE DRÆNRØR

TAGSTEN
MURSTEN

=

Kählers Teglværk
Korsør

Nivaagaards Teglværk

Telf. Nivaa Nr. 9 Nivaa St.

Drænrør i alle Dimensioner
fra 2" til 15". - Lerrør med
og uden Muffe fra 6" til 15"

Skive Cementstøberi

KNUD ØSTERGAARD
Telefon 921

Normrør

med Garantimærket Δ
Imprægnering
Brøndrør

Røde Drænrør

indtil 16" Diameter

A/S Hvorslev Teglværk
pr. Ulstrup - Telefon 67 Ulstrup

Røde — 2"—12" — Drænrør.

Forlang Tilbud.

Akts. Frederiksholms Tegl- & Kalkværker.
Rosenørnsallé 18. — København V. — Central 282.

HØJSLEV TEGLVÆRKER A/S

Prima, røde Drænrør

i Størrelse fra 2 til 15 Tommer

Tlf. Højslev 3

Indhent Tilbud

Stenvad

Cementstøberi

Telf. 6 Stenvad

Arnold Westmark

Alle Δ mærkede Rør føres
Altid leveringsdygtig

Krogsgades Cementstøberi

v/ J. C. Halvorsen & Sønner

Kontor:

Dannebrogsgade 22, Aarhus.
Telefon 5019—5020.

Ny Fabrik i Vejlbj.
Tlf. Riisskov 9319.

Alt i Betonvarer D. S. 400.

HORN BÆK

CEMENTVARE- OG

MØRTELFABRIK

Marius Ødum

Telef. 400 Randers

Kun Δ -mærkede Varer
føres. - Største Lager.
Bedste Kvaliteter.
Forlang Tilbud.

Midtjydske Teglværkers Salgskontor

Telefon Skive 1030

S. m. b. A.

Telefon Viborg 1330

Alle Størrelser i Drænrør leveres

HELLESENS SENIOR

er en stor, stærk, paalidelig Haandlygte

HELLESENS SENIOR

gliver blændende Lys Aar efter Aar med

HELLESENS

verdenskendte
Tøreløst

HELLESENS SENIOR

I Regn og Blæst
uden at blinke

Absolut farefri i Ga-
rager, Stalde, Pak-
huse og i Hjemmet

Uundværlig i
Jægerhytten

Aktieselskabet

GYRO

Skive Jernstøberi
og Maskinfabrik

Aktieselskabet

L. Hammerich & Co.
Specialforretning i Bygningsartikler.
Grundlagt 1854. Tlf. 7050 (3 Linier)
Aarhus

Varde Bank

Esbjerg Afdeling

Kongensgade 62
og Fiskerihavnen

Sophus Berendsen A/s

V. Farimagsgade 41 . København V.
Kannikkegade 18 . Aarhus

ALT I ENTREPRENØRMATERIEL

Leverandør til Hedeselskabet

Alt i prima røde Drænrør.

Silkeborg, Herning og omliggende
Teglværkers Salgskontor

Torvet 6, Silkeborg

Telefon 1200

repræsenterende følgende Værker:

A/S Lysbro Teglværker.
De Forenede Teglværker,

Lysbro.
Bøgild Teglværk, Lysbro.
Vinderslevgaard Teglværk.
Paarup Teglværk.

Bjødstrup Teglværk

Gjern Teglværk.

Visgaard Teglværk.

Højriis Teglværk, Ikast.

De Forenede Midtjydske
Teglværker, Herning.

Røde

Drænrør

2"—12"

- Fredenshøj
- Teglværk

Aabenraa . Telefon 2127

Kjellerup Betonvarefabrik

ved I. T. BIRK . Forelsb. Tlf. Rødkjærsbro 14

Fører kun \triangle mærkede Varer.

Alle Arter Betonvarer til Afvanding og Kloak føres.

FORLANG TILBUD

Kloakrør — Landbrugsrør
Monierør — Spidsbundsør
Mærket \triangle 33, leveres overalt

Hovedkontor Tlf. Ringsted 468
Fabrik: Hedehusene, Telef. 18
— Birkerød — 468

Ringsted Cementvarefabrik og Tømmerhandel A/s

AALBORG TAFTEL AKVAVIT.

Marsø Støbegods

AKTIESELSKABET
N.A. Christensen & Co.
KGL. HOFLEVERANDØR
NYKØBING MORS

Redaktionsudvalg: Afdelingsleder, Civilingeniør J. Parbo (Formand),
Afdelingsleder, Skovrider B. Steenstrup og Botaniker N. C. Nielsen.
Redaktør: Har. Skodshøj.

Carlo Mortensens Bogtrykkeri, Viborg.